نشریه مطالعات آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش
سال اول، پیش شماره ۲، ویژه نامه آغاز سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱
حیطه ارزشیابی و اثر بخشی آموزشی

ارتقاء کیفیت آموزش مداوم پرستاران در حوزه طب نظامی با نیازسنجی آموزشی و بررسی موانع در دانش آموختگان پرستاری آجا

سیمین تاج شریفی‌فر، فهیمه دادگری، مریم روشندل، دکترآرمین زارعیان

محل اجرای فرایند: دانشکده پرستاری ارتش جمهوری اسلامی ایران
نام دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی آجا
تاریخ اجرا: سال ۱۳۹۱

مقدمه

در سراسر تاریخ حیات بشر، جان و مال انسانها همواره دستخوش جنگ‌ها، حوادث پیش بینی نشده و گهگاه هولناک و مرگبار بوده است. خاطرات و آثار خسارات ناشی از آن همانند خاطرات جنگهای مصیبت بار و خونین در تاریخ بشر جاودان مانده‌اند. این حوادث همواره در نقاط مختلف جهان او به خصوص در کشور ایران به وقوع می‌پیوندد. جنگ‌ها، حوادث و بلایا همواره در چالش با پرستاران در هر سطح و تخصصی بوده و همواره دانش آنان را محک می‌زند

باافزایش توان نظامی کشورها در ساخت و تولید سلاح‌های هسته‌ای، بیولوژیک و شیمیایی واحتمال وقوع جنگهای نوین لازم است پرستاران به ویژه پرستاران نیروهای مسلح همواره آماده مقابله با چنین حوادثی باشند و چه بسا حوادث طبیعی که منجر به بروز حوادث هسته‌ای شده و جان انسانها را در اقصی نقاط کره زمین تهدید نماید

پرستاران به عنوان یک عضو اصلی تیم مدیریتی بحران نقش اساسی در این میان ایفا می‌نمایند و تلاش برای تدوین مدیریت حوادث به منظور داشتن عملکرد مؤثر و سریع در چنین موقعیتهایی برای پرستاران امری حیاتی می‌باشد و شکی نیست که وجود پرستاران با تجربه و آموزش دیده در زمینه مقابله با حوادث می‌توانند پیامدهای مفیدی در پی داشته باشد. قبل از وقوع بحران آماده سازی، کلید اثربخشی پرستاری بحران می‌باشد. بنابراین آماده سازی پرسنل پرستاری، برگزاری دوره‌های آموزشی و تامین نیروی پرستاری کافی می‌تواند نقش مهمی در آمادگی تیم پرستاری داشته باشد. بنابراین لازم است پرستاران همواره آماده بوده و دانش و مهارت خود را به روز در آورند در تحقیقی که در سال۱۳۸۹ – ۹۰ توسط شریفی فر انجام شد نشان داد که دانش پرستاران در رابطه با بیوتروریسم کم بوده و نیاز است توانمندی لازم جهت آنها صورت گیرد.

به منظور هر چه اثر بخش‌تر شدن آموزش مداوم پرستاران و اجتناب از دوباره کاری لازم است نیا زهای آموزشی در این زمینه تعیین گردد

این فرایند با توجه به اهمیت دیدگاه پرستاران در رابطه با احساس نیاز خود به اموزش در پرستاری نظامی طراحی شده است.

هدف کلی

ارتقاأ کیفی آموزش مداوم پرستاری در حوزه پرستاری نظامی تعیین نیازهای آموزش مداوم دانش آموختگان پرستاری در حوزه طب نظامی

اهداف اختصاصی

– تعیین نیازهای آموزشی پرستاران نیروهای مسلح در حوزه

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-24]

عوامل بیولوژیک
- تعیین نیازهای آموزشی پرستاران نیروهای مسلح در حوزه عوامل شیمیایی
- تعیین نیازهای آموزشی پرستاران نیروهای مسلح در حوزه عوامل هسته‌ای
- تعیین نیازهای آموزشی پرستاران نیروهای مسلح در حوزه تروما
- تعیین نیازهای آموزشی پرستاران نیروهای مسلح در بلایا
- تعیین موانع شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم
- تعیین موارد مؤثر در افزایش انگیزه برای شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم

روش اجرای فرایند

در این مطالعه که به شکل مقطعی طراحی شده است.تعداد ۱۵۰پرستار که به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از بیمارستانهای آجا انتخاب شده بودند شرکت داشتند.

ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای حاوی ۲ بخش است در بخش اول مشخصات دموگرافیک نمونه‌ها بررسی شده و در بخش دوم پرسشنامه در ۴ قسمت به بررسی نیازهای آموزش مداوم پرستاران در حوزه ه طب نظامی پرداخته می‌شود. در قسمت اول این پرسشنامه موانع شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم بررسی گردد یده ودر قسمت دوم موارد مؤثر در افزایش انگیزه برای شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم بررسی می‌شود در قسمت سوم بررسی میزان نیاز نمونه‌های پژوهش در حوزه پرستاری نظامی از نظر خود پرستاران و در قسمت چهارم باطرح سئوالاتی باز در رابطه با موارد مورد نظر، به جمع آوری دیدگاههای پرستاران در مورد نیاز به آموزش مداوم پرداخته شده است.

پرسشنامه بر اساس مطالعه پژوهش‌های مشابه و با مطالعه برنامه ریزی درسی رشته پرستاری نظامی و با بهره گیری از دانش اعضای عیات علمی دانشکده پرستاری آجا طراحی شده است نتایج پرسشنامه در ۳ قسمت لیکرتی بصورت کم، متوسط و زیاد است.

به منظور بررسی اعتبار پرسشنامه حداقل از ۱۰ نفر از متخصصین در زمینه طب نظامی نظرخواهی خواهد شد. برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش آزمون مجدد استفاده می‌شود، بطوری که پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از پرستاران تکمیل نموده و نتایج از نظر همبستگی با آزمون آلفا کرونباخ (بیشتر از ۰/۷) بررسی و محاسبه می‌شود

پیامدهای اجرا ومحصول یا بروندادهای فرایند:

این پژوهش برای اولین بار در کشور به اجرا در آمده و با مشخص شدن نیازهای آموزشی پرستاران در حیطه طب نظامی، آموزش مداوم به صورت هدفمند وبا بهره وری بالاتری به اجرا در خواهد آمد واز دوباره کاری و پرداختن به موارد کم اهمیت اجتناب شد ه و موجب صرفه جوئی در زمان، امکانات ونیروی انسانی می‌شود و همچنین موانع اجرای صحیح آموزش مداوم وراههای افزایش انگیزه برای شرکت در چنین برنامه‌هایی تعین شده و برنامه ریزی بر این اسا س منجر به نتایج ارزشمندتری خواهد شد.

سطح اثر گذاری

نظام پرستاری نیروهای مسلح

انطباق سیاست‌های بالا دستی

در حال حاضر کارگاهها و همایشهای متعددی در این رابطه به طور سالیانه برگزار می‌شود و در سرفصل دروس پرستاری مباحث مدیریت بحران، بیوتروریسم و... گنجانده شده است. با انجام پژوهش حاضر و تعیین نیازهای آموزشی پرستاران، برنامه‌ریزی‌های آموزش مداوم و محتوای آن را مشخص نموده و آموزش‌ها را در راستای نیاز فراگیران و جامعه قرار می‌دهد و یافته‌های این پژوهش منبعی برای باز آموزی موثر پرستاران نیروهای مسلح و آماده نمودن آنان در رویاروئی با

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-24]

حوادث طبیعی وساخته دست بشر که امروزه بیش از هر زمانی کشور را تهید می‌نماید خواهد بود. یکی از اهداف دانشگاه علوم پزشکی آجا که همانا متولی تربیت پرستاران پاسخگو در شرایط بحرانی است، به وصول نزدیکتر خواهد شد و این هدف در راستای پیشبرد دانشگاه علوم پزشکی آجا به عنوان قطب پرستاری نظامی ایران، منطقه و جهان خواهد بود.

چالش‌ها و مشکلات اجرای برنامه و راه حل انتخابی آن

- عدم موفقیت کامل درفراگیر کردن آموزشهای مداوم
- عدم به کارگیری اهرمها ی انگیزشی مناسب به منظور شرکت در برنامه‌های آموزش مداوم برای پرستاران
- عدم به کارگیری روشهای نوین آموزش مداوم پرستاری نظامی در آجا

معرفی فرایند در نشریات علمی یا اراده کار در مجامع علمی

به دلیل پایان نیافتن طرح چنین اقداماتی صورت نگرفته است.

تائیدهای مربوطه وارزیابی فرایند

بدیهی است که پس از اجرای این برنامه میزان دستیابی به اهداف طرح میبایست به طور دوره‌ای مورد ارزیابی قرار گیرد، لذا از آنجا که یافته‌های این پژوهش در مرحله آنالیز قرار دارد، پس از عملیاتی شدن نتایج قابلیت ارزیابی حاصل می‌شود.

قابلیت تعمیم و اجرا در سایر مراکز آموزشی

فارغ التحصیلان پرستاری در سراسر کشور می‌توانند از برنامه‌های باز آموزی اجرا شده توسط دانشگاه علوم پزشکی آجا استفاده کنند و مدارک مربوط به شرکت در چنین برنامه‌هائی را نیز دریافت کنند. در صورت تمایل سایر دانشگاهها (به خصوص دانشگاههای مستقر در نقاط مرزی کشور، که ممکن است بیش از سایر دانشگاهها به رویکردهای پرستاری وطب نظامی نیازمند باشند) می‌توان برنامه‌ها را به نقاط مقصد تعمیم داد.

استمرار اجرای فرایند

با تعیین نیاز، موانع و راهکارهای انگیزشی در حوزه آموزش مداوم پرستاری نظامی، برنامه‌های آموزشی بر آن مبنا عملیاتی شده و با تعیین دورهای نیازهای جدید می‌توان برنامه‌ها و قوانین را بازنگری کرد.

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-24]